

به نام خدا

دانشگاه فرهنگیان بنت‌الهدی اردبیل

واحد: نگارش خلاق گروه: آموزش ابتدایی ورودی: بهمن زمان ارائه: ۱۳۹۹/۰۱/۱۸

عنوان: عنصر خیال و تمثیل در نگارش خلاق

اساسی‌ترین مطلب در پرورش خیال و گسترش قدرت خلاقانه نگارش آن است که فضای آزاد و خالی از هر حصار برای ذهن فراهم کنیم. یکی از این شیوه‌ها استفاده از تمثیل، ضرب‌المثل و ارسال‌المثل در نوشتار است. دانش‌آموزی که پتانسیل کافی برای نگارش دارد ولی تاکنون فرصت لازم برایش فراهم نشده با این شیوه می‌تواند از یک خط فکری نوین که معلم در اختیارش قرار می‌دهد مطلبی بدیع خلق کند.

به عنوان نمونه: آموزگار این ضرب‌المثل معروف را که «دیوار موش دارد، موش هم گوش دارد» را روی تخته می‌نویسد و به دانش‌آموزان می‌گوید: درک و دریافت خود را از آن بنویسند.

الف) اگر دانش‌آموزی از حیث نگارش بسیار ضعیف باشد به او یادآوری می‌کنیم که با تک تک کلمات درون ضرب‌المثل جمله بسازد: دیوار / موش / گوش / دارد.

سپس به او کمک می‌کنیم تا این جملات را با یکی از حروف ربطی که در اختیارش قرار می‌دهیم (اگر، و، تا، که، برای اینکه، زیرا، چون، اما، ولی و ...) به یکدیگر پیوند دهد.

در مرحله پایانی از او می‌خواهیم همه مطالب نوشته شده خود را بخواند و مفهوم آنها را به زبان ساده و خودمانی بازنویسی کند. با این ترفند او را با عالم نوشتار آشنا می‌سازیم.

اما در خصوص دانش‌آموزان متوسط و خوب سعی می‌کنیم نوشتار را به بیرون از جملات توصیفی بکشانیم به گونه‌ای که چاشنی اصلی نوشتار آنها از خیال نشأت گرفته باشد. برای این کار به شیوه‌های مختلفی می‌توان عمل کرد: تشخیص، انسان‌وارگی، مناظره و گفتگو، داستان‌سازی، شخصیت‌پردازی و ... از جمله این شگردهاست.

در مرحله عالی می‌توان از دانش‌آموز خواست که مطالب خود را به صورت آهنگین و موزون بنویسد، یا از آن حکایتی با یک مضمون اخلاقی، عرفی، بهداشتی بسازد.

فعالیت: ضرب‌المثل‌های درون کتاب‌های درسی دوره ابتدائی با کدام شیوه‌های خلاقانه در نگارش همراه است؟